

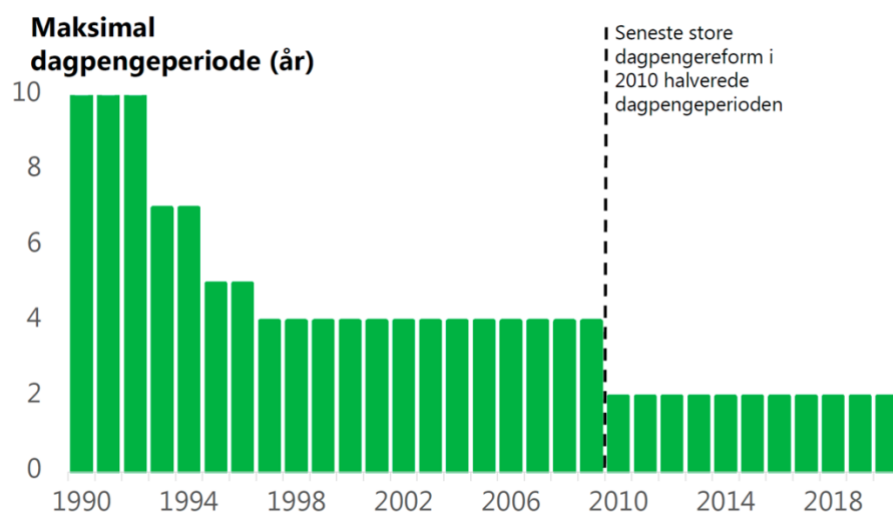
Hvad er de vigtigste elementer i det danske dagpengesystem i dag?

Dagpenge er den mest almindelige offentlige ydelse i Danmark og alene i 2019 fik 350.000 personer dagpenge. De sidste 20 år har ydelsen også givet anledning til diskussion, og er blevet reformeret gentagende gange. Der er således blevet strammet op i alle tre dimensioner, da:

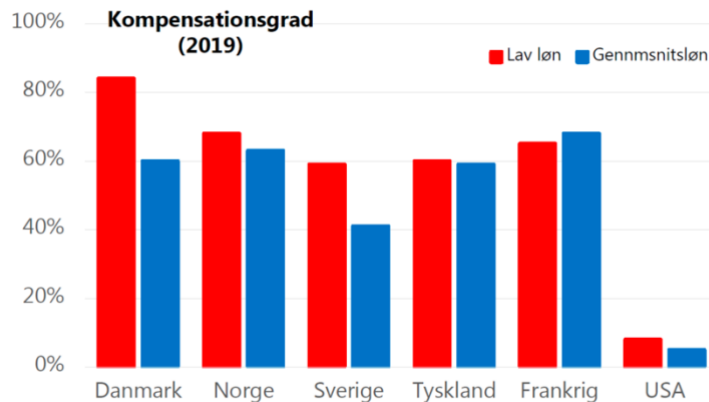
- kompensationsgraden er faldet
- rettighedsperioden er faldet
- rådighedsreglerne er blevet strammet

Som følge af reformerne er da altså blevet mindre attraktivt at være på dagpenge. I dag er de vigtigste dagpengeregler som følger:

- Man skal haft arbejde og betalt til en A-kasse i 12 måneder for at optjene retten til dagpenge
 - o Ca. 2.3 millioner personer er forsikret af dagpengesystemet
- Dagpengesatsen er 90% af ens hidtidige lønindkomst, dog maksimalt 19.000 kroner / måned. Kompensationsgraden er da faldende i indkomst.
- Man skal være aktivt jobsøgende for modtage dagpenge
- Man kan maksimalt få dagpenge i 2 år, og skal herefter være i beskæftigelse i 1 år for at genoptjene dagpengeretten. Tidligere kunne man være på dagpenge markant længere.

I 2022 brugte Danmark 2% af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik og er dermed det OECD land, der bruger flest penge på området (Svarer og Thustrup, 2022). Selvom kravene er blevet strammere, er Danmark altså fortsat et 'foregangsland' indenfor området. Kompensationsgraden desuden generøs i forhold til andre OECD lande, herunder særligt for lavtlønnede.

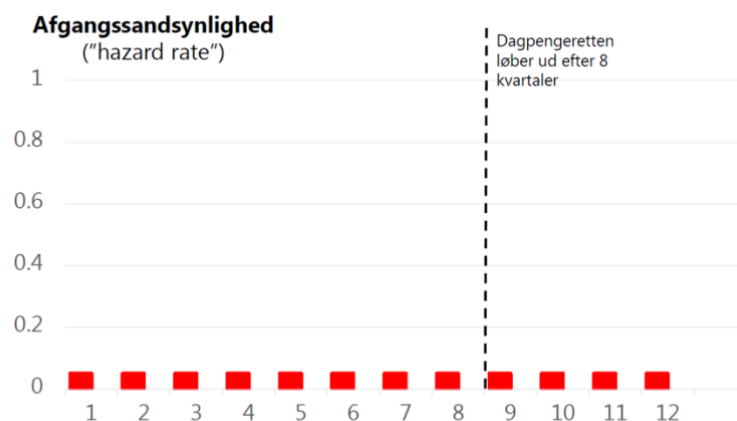
Hvordan kan man 'bygge' en model for at forudsige personers adfærd ved dagpengeperiodens udløb?

Antag det flg:

- Alle beskæftigede har samme løn for skat, W , og betaler skat T . Deres løn efter skat er da: $W - T$
- Alle beskæftigede bliver med en vis sandsynlighed ramt af arbejdsløs og kan få dagpenge D i 2 år.
- Fritiden som arbejdsløs værdsættes forskelligt, men er givet ved φ . Døgne personer har høj værdi, flittige personer har lav værdi.
- Arbejdsløse vælger selv, om de vil søge job eller ej.
- Sandsynligheden for at få job — hvis man søger — er p , hvis man ikke søger er den 0.
- Personerne handler egennyttemaksimerende.
 - o Søg job, hvis og kun hvis $W + T > D + \varphi$

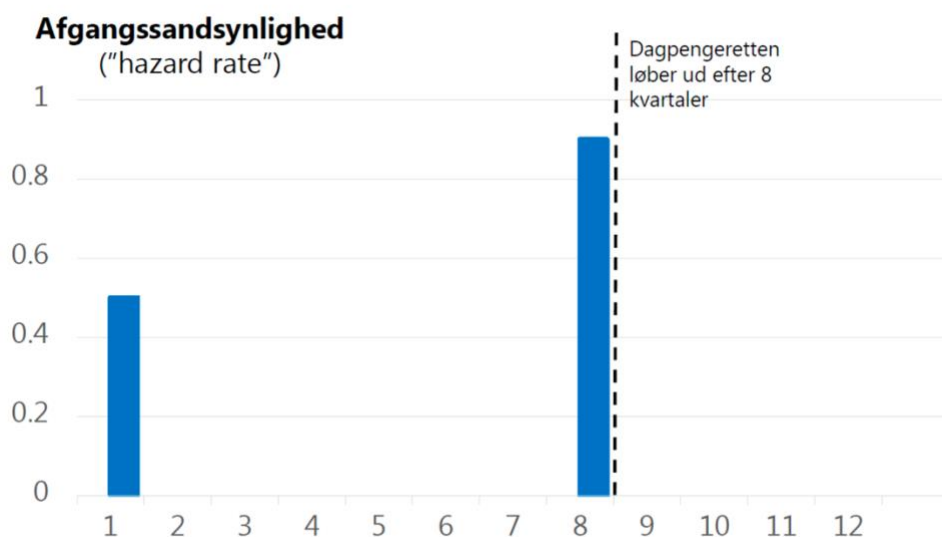
Scenarie 1

- Ingen kan lide at være ledige, men der er få jobs p er lav.
- Det må nødvendigvis medføre, at alle søger jobs, men da p er lav, vil afgangssandsynligheden λ være relativ lav ved konstant p .

Scenarie 2

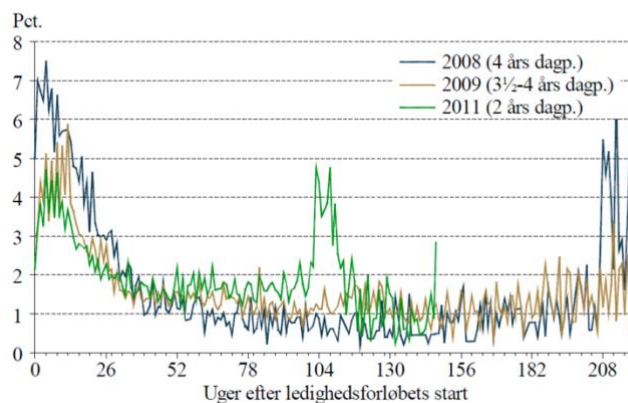
- Personer vægter fritid forskelligt, og der er mange ledige jobs $p = 1$. Det vil medføre, at
 - o Flittige personer vil søge, og få job, i starten, da $W + T > D + \varphi$
 - o Dovne personer vil søge, og få job, i slutningen, da $W + T < D + \varphi$

⇒ Modellen er en simplificering og tager ikke højde for en række parametre, herunder f.eks. kvaliteten af jobs.

Hvad er den overordnede metodisk tilgang i artiklen, og hvorfor kan det siges, at dagpengeregelændringer kan bruges som et naturligt eksperiment?

Den overordnede metodiske tilgang bunder i, at man udnytter et naturligt eksperiment, hvor dagpengesatsen i 2011 blev forkortet fra 208 uger (4 år) til 104 uger (2 år).

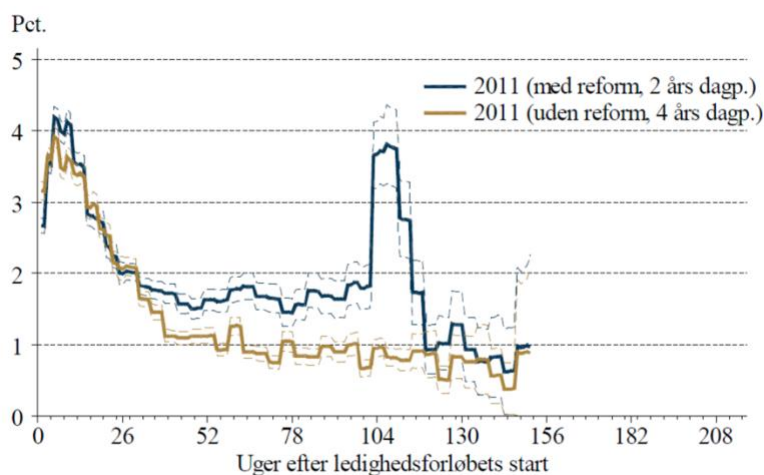

Det fremgår, at der er en høj afgang efter 2 år for 2011 kohorten, mens den samme afgangssandsynlighed ikke kan findes for 2008 kohorten efter 2 år. Noget tyder altså på, at afgangssandsynligheden stiger tæt på dagpengeperiodens udløb.

Udfordringen ved disse to år er dog, at konjunktursituationen ikke er den samme i 2008 (højkonjunktur: boom før finanskrisen) som i 2011 (lavkonjunktur: midt i euro krisen)! Grupperne er altså ikke ens og har forskellige muligheder på arbejdsmarkedet. Ovenstående kan derfor ikke siges at være den kausale effekt af at forkorte dagpengeperioden på afgangssandsynligheden.

Løsning 1: Sammenligne med 2009 kohorten, hvor konjunktursituationen mindede om 2011 (brun kurve)

Løsning 2: Estimere en model, der renser for de individuelle karakteristika og makroøkonomiske forhold.

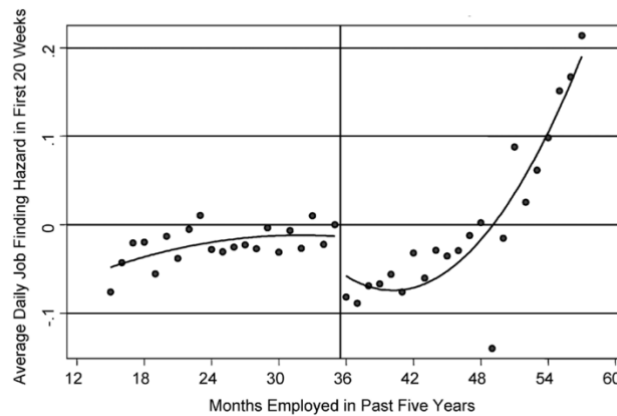

Resultaterne trækkes i begge retninger som 'modellen' forsøgte at vise. For det første (1) er der en stigning i afgangssandsynligheden lige inden dagpengeperiodens udløb, hvilket tyder på, at nogle arbejdsløse foretrækker at være på dagpenge, fremfor at arbejde. Der er dog også mange, der (2) får job i mellemprioderne, hvilket tyder på, at mange gerne vil finde et job, men ikke finde et lige når ledigheden indtræffer.

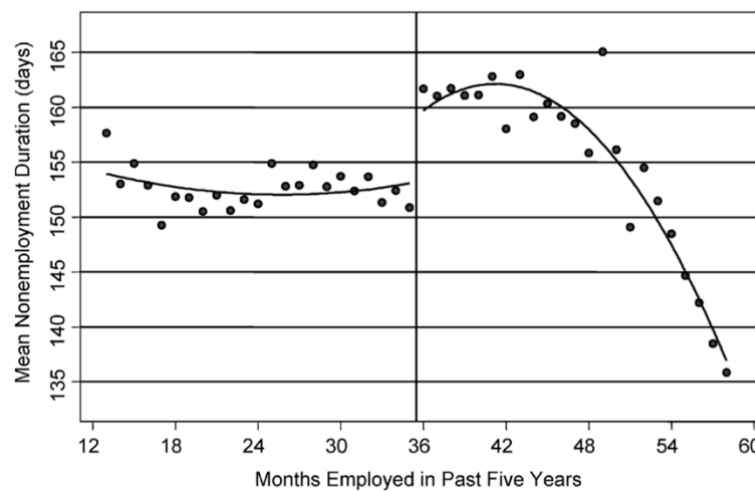
Hvordan kan studiet foretaget af Chetty et. al (2008) sættes i relation til dette?

Studiet foretaget af Chetty et. al (2008) undersøger afgangssandsynligheder for personer på det østrigske arbejdsmarked. Her gælder det, at man får en længere dagpengeperiode, hvis man har været i beskæftigelse mindst 36 af de sidste 60 måneder, når man bliver arbejdsløs. Ved hjælp af et regression discontinuity design (RD) sammenligner de personer lige over og lige under cut-off punktet. Som det kan ses af nedenstående figur, der viser den gennemsnitlige daglige afgangssandsynlighed i de første 20 uger af arbejdsløsheden relativt til gruppen med months = 35, er afgangssandsynligheden mindre for grupper lige omkring $m=36$, men efter $m=48$, er afgangssandsynlighederne markant større. Det vidner om, at personer med 'tilpas' meget erfaring på arbejdsmarkedet har større afgangssandsynlighed end personer, der ikke har været i arbejde lige så længe. Studiet viser således, at længere dagpengeperioder, fører til længere lavere afgangssandsynligheder i de første 20 uger for personer med $36 < m < 48$, mens personer med $m > 50$ ikke påvirkes af det.

FIGURE VIIIa
Effect of Benefit Extension on Nonemployment Durations

En lignende udvikling findes i den gennemsnitlige tid personen er arbejdsløs (ift. $m=35$).

Hvordan påvirker en stigning i dagpengesatsen samfundets velfærd gennem "forsikringseffekten" og "adfærdseffekten" Hvilke etiske / empiriske elementer ville skubbe i retningen af højere eller lavere dagpengesats? (diskuter med udgangspunkt i slide #47)

En højere dagpengesats (finansieret gennem f.eks. en stigning i marginalsatten), skaber en overførsel fra arbejdende med høj indkomst $W + T$ til personer med lavere indkomst D . Isoleret set øges den samlede velfærd, fordi personer med lav indkomst har større glæde af ekstra indkomst, end personer med allerede høj indkomst (forsikringseffekten jf. diminishing marginal returns). Forsikringseffekten bliver mindre og mindre, efterhånden som $W + T$ går mod D .

En stigning i dagpengesatsen har dog også en adfærdseffekt, fordi det nu relativt til førhen, bedre kan betale sig at være på dagpenge, end at arbejde. Det medfører, at færre personer arbejder og statsbudgettet falder. Den negative effekt vil her være dødvægtstab.

Altså vil en lille stigning i dagpengesatsen føre til en velfærdsgevinst i form af forsikringseffekten, men et velfærdstab i form af adfærdseffekten. Det optimale punkt må da være der, hvor de to balancerer. Men det afhænger af, hvor stor adfærdseffekten er (empirisk spørgsmål), hvor stor uligheden er (empirisk spørgsmål) og hvor meget vægt vi som samfund lægger på forsikringseffekten (etisk / politisk / moralsk spørgsmål)

Da dagpengene blev reformerede gennem 1990'erne blev det vurderet, at de to effekter ikke balancerede og at dagpengereglerne var for generøse. De blev således nedsat og ledigheden faldt. Hvorvidt det stadigvæk er tilfældet i dag, er i mindre grad tydeligt.

Desuden er der selve spørgsmålet om jobkvalitet. Det kan således være, at en stigning i afgangssandsynlighed lige inden dagpengeperiodens udløb ikke skyldes, at personerne søger flere jobs, men at de søger andre, mere lavtlønnede jobs. Da gælder,

- Hvis personer kommer hurtigt i job, men jobbet er dårligere, får staten gevinsten: $D + t_{lav}$ i den periode (t_{lav} efterfølgende)
- Hvis personer kommer langsommere i job, men finder et bedre job, får staten gevinsten $-D + t_{høj}$ ($t_{høj}$ efterfølgende)

Altså mister staten $t_{høj} - t_{lav}$ i senere perioder, hvis personer kommer i et dårligere job og bliver der.

Alt i alt er det grundlæggende spørgsmål vi undersøger også her et trade off mellem efficiens og lighed (Okun, 1975)

Hvordan spiller selvforsikring en rolle?

Et alternativ til offentlig forsikring mod arbejdsløshed er 'selvforsikring' opsparing. Der er allerede et betydeligt element heraf, da forbrugeret falder mindre end indkomst og personer således bruger dele af deres opsparing.

Det er muligt, at 'forsikringseffekten' af højere dagpenge er lavere fordi offentlig forsikring i et vist omfang erstattet selvforsikring, da vil en forøgelse af dagpengesatsen blot føre til, at personer bruger mindre af deres opsparing. Et perspektiv dertil findes nedenfor:

How Do Households Respond to Job Loss? Lessons from Multiple High-Frequency Datasets[†]

By ASGER LAU ANDERSEN, AMALIE SOFIE JENSEN, NIELS JOHANNESSEN,
CLAUS THUSTRUP KREINER, SØREN LETH-PETERSEN, AND ADAM SHERIDAN*

How much and through which channels do households self-insure against job loss? Combining data from a large bank and from government sources, we quantify a broad range of responses to job loss in a unified empirical framework. Cumulated over a two-year period, households reduce spending by 30 percent of their income loss. They mainly self-insure through adjustments of liquid balances, which account for 50 percent of the income loss. Other channels—spousal labor supply, private transfers, home equity extraction, mortgage refinancing, and consumer credit—contribute less to self-insurance. Both overall self-insurance and the channels vary with household characteristics in intuitive ways. (JEL D12, G21, G51, J64, J65)

Litteratur

- De Økonomiske Råd, 2014. ”Effekter af en toårig dagpengeperiode på beskæftigelse og ledighed.” Arbejdspapir 2014:3
- David Card, Raj Chetty, og Andrea Weber, 2008: “The Spike at Benefit Exhaustion: Leaving the Unemployment System or Starting a New Job?” American Economic Review Papers and Proceedings
- David Card, Raj Chetty, og Andrea Weber, 2007. Cash-on-hand and competing models of intertemporal behavior: New evidence from the labor market. Quarterly Journal of Economics (link)
- Svarer, M. & Thustrup, C. (2022). Danish Flexicurity: Rights and Duties. Journal of Economic Perspectives, (1), s. 81-102.
- Okun, A. (1975). Equality and efficiency, the big tradeoff. Brookings Institution Press.
- Andersen, Asger Lau, et al. “How Do Households Respond to Job Loss? Lessons from Multiple High-Frequency Datasets.” American Economic Journal. Applied Economics, vol. 15, no. 4, 2023, pp. 1–29, <https://doi.org/10.1257/app.20210206>.